

## **Valtuustoaloite, Keskustan valtuustoryhmän valtuustoaloite emätilatarkastelusta luopumiseksi**

Kaupunginhallitus 15.12.2025 § 322  
1744/00.01.03.01.01/2025

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 8.12.2025 annettiin seuraavan-  
sisältöinen valtuustoaloite:

”Parkanon kaupunginvaltuustolle: Valtuustoaloite emätilatarkastelusta  
luopumiseksi

### **Aloite**

Parkanon Keskustan valtuustoryhmä esittää, että Parkanon kaupungin  
emätilatarkastelusta luovutaan kokonaan 2026 vuoden ensimmäisellä  
kvartaalilla.

Kaavoituksessa tarkastelua voidaan edelleen käyttää työkaluna, mutta  
lupaperusteena emätilatarkastelua ei käytettäisi.  
Rakennusjärjestys päivitetään vastaamaan muutosta; emätilatarkastelun  
poistuminen huomioidaan päivittämisessä eikä erillistä päätöstä tarvita.

### **Perusteet**

Emätilatarkastelu ei nykytilanteessa käytännössä vaikuta rakennuslupiin;  
se on vanhentunut keino.  
Sen poistuminen parantaa maanomistajien yhdenvertaisuutta ja selkeyttää  
lupaprosesseja haja- ja haja-asutusalueilla.  
Kaavoitus säilyy työkaluna, mutta rakennusluvissa emätilatarkastelua ei  
käytetä.

### **Tausta**

Emätilaperiaate on vuonna 1959 yleisesti käyttöön otettu menetelmä, jonka  
tarkoituksena oli tukea kaavoitusta ja lupamenettelyä sekä määrittää  
rakennuspaikkojen määrää alueilla, joilla kaavoitus ei ollut vielä toteutettu.

Vaikka tätä periaatetta on käytetty pitkään, sitä ei ole kirjattu maankäyttö-  
ja rakennuslakiin.

Nykyisin emätilaperiaatetta pidetään vanhentuneena ja kohtuuttomina sekä  
oikeudellisesti että käytännön kannalta. Usein siitä koituu  
epäoikeudenmukaisia lopputuloksia, ja vuosisadan takaiset menetelmät  
eivät vastaa nykyaikaisen kaavoituksen ja lupamenettelyjen tarpeita.  
Lisäksi kaavoittajat ovat kritisoineet emätilaperiaatteen mekaanista  
soveltamista, koska se voi pahimmillaan heikentää suunnittelun laatua ja  
johtaa yhdyskuntarakenteen entistä suureen pirstoutumiseen. Näistä syistä  
monet Suomen kunnat ja kaupungit ovat luopuneet periaatteesta.

Erityisen ongelmallinen tilanne on haja-asutusalueilla, erityisesti  
maaseudulla, koska emätilaperiaatteen vuoksi rakentaminen voidaan  
koettaa estää tai tehdä käytännössä mahdottomaksi. Esimerkiksi  
suuremmankin tilan rakennusoikeus voi olla käytetty, jos tilaa on aiemmin  
jaettu pienempiin tontteihin. Tällöin tontteja voivat toki edelleenkin lohkoa,  
mutta rakennusoikeutta ei välttämättä riitä uusille asuinrakennuksille.

Parkanon Keskustan valtuustoryhmä 8.12.2025”

Valmistelija kaupunginsihteeri Anne Ranta

Esittelijä Kaupunginjohtaja Aki Viitasaari

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen rakennus- ja ympäristöalutakunnan valmisteltavaksi.

Käsittely

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.